

Ještě že Bůh umí žehlit!

Proto zanechte lži a 'mluvte pravdu každý se svým bližním', vždyť jste údy téhož těla. (Ef 4:25)

1. čtení: Efezským 4:25-32

Hlavní čtení: Genesis 20

ÚVOD: OPAKOVANÝ HŘÍCH

Milí bratři, milé sestry,

říká se, že opakovaný vtíp není vtípem. Na rozdíl od vtípů, na které toto rčení platí, opakovaný hřích je stále hřích. V dnešním biblickém příběhu právě Abraham, praotec víry, opakuje svůj hřích. Opakuje své chyby stále dokola. V pelištejském městě Gerar na počkání vysvětluje, že jeho žena Sára není jeho žena. Že není jeho manželka, nýbrž pouze jeho sestra. Sára, protože měla svého muže ráda, také vykládala, že to není její manžel, nýbrž pouze její bratr. A to se zdaleka nestalo poprvé. Pár kapitol zpátky (Gn 12) můžeme číst příběh s podobnou zápletkou, odehrávající se tentokrát v Egyptě. Tehdy si Sáru přivlastnil farao. A to jsou zřejmě jen dva příklady z mnoha! Jak dnes vypráví Abraham:

- *Když mě bohové po odchodu z otcova domu nechali bloudit, řekl jsem jí: »Prokazuj mi toto milosrdenství: na každém místě, kam přijdeme, říkej o mně, že jsem tvůj bratr«.*

Slyšíte to? Na každém místě, kam ti dva přišli, Abraham lže o tom, že Sára je jeho manželka. A k této lži nutí i Sáru. Citově ji vydírá. Třeba vás napadne, že z toho dělám zbytečné drama. Lhaní ze strachu, to přece není žádný obrovský hřích. To dělá kdekdo a každou chvíli. A navíc: Abraham přece říká poloviční pravdu. To není čistokrevná lež. Sára byla dcerou Abrahamova otce, tedy jeho polosestrou. Dobře. Proč nás tedy naše svědomí žere a hryže, když druhým říkáme jen poloviční pravdu, byť třeba ze strachu? Proč nás naše svědomí v takových případech obviňuje z hříchu, pokud je to všechno vlastně v pořádku? Ne, my dobře víme, že mezi pravdou a poloviční pravdou je obrovský příkop.

1. ČERNOBÍLÉ VIDĚNÍ SVĚTA, NEDŮVĚRA V DOBRÉHO BOHA A SOBECKÝ STRACH

Nejdřív se zaměříme na motivy tohoto Abrahamova jednání. Proč vlastně praotec říká tyto polopravdy všude, kam přijde? Proč svou ženu Sáru zapírá právě v Geraru, v tom hlavním městě Pelištejců? Tak za prvé: Protože Abraham začíná vidět černobíle. Ještě před pár dny se hádal s Bohem, aby Hospodin zachránil Sodomu a Gomoru (Gn 18-19), bude-li v těch městech alespoň deset spravedlivých. A Hospodin souhlasil: *Pokud tam bude deset spravedlivých lidí, Sodomu a Gomoru nevyhladím a nezničím.* A jak to dopadlo? Sodoma a Gomora lehla popelem. Proč? Protože v těch městech nebylo ani deset spravedlivých! Prohnilá, zkažená, morálně zvrácená města plná bezbožnosti a mezilidského násilí. Hned potom se Abraham vydává na cestu. Míří do Geraru, dalšího pohanského města. A určitě si říká: *Každé město v této krajině je prohnité od základu. Sodoma padla, Gomora padla. Gerar bude zřejmě také plný bezbožných lidí.* Vždyť to nakonec vpálí gerarskému vládci přímo do tváře:

- ¹⁰ *Dále se abímelek Abrahama otázal: "Co tě k tomu mělo, že jsi udělal takovou věc?" ¹¹ Abraham odpověděl: "Řekl jsem si, že na tomto místě určitě není bázeň Boží a že mě kvůli mé ženě zabijí.*

V Geraru určitě nikdo neposlouchá Boha. V tom městě jistě nikdo nežije v souladu se svým nejlepším svědomím. Tady budou žít jen zlí a nebezpeční lidé. Jenže to se Abraham šeredně přepočítal. Bůh i v pohanském Geraru skrytě působil. Díky Boží dobrotě, kterou teologové nazývají „obecná milost“, díky Boží obecné milosti se i v městě plném Pelištejců našli slušní a hodní lidé, kteří se snažili žít co nejlépe.

Nestává se nám to také někdy, bratři a sestry? Pod dojmem různých těžkých událostí, pod tlakem špatných zkušeností se špatnými lidmi začneme generalizovat, zobecňovat. Všichni lidé jsou zlí. Všichni nevěřící lidé jsou zlí. Všichni Němci jsou nacisti. Všichni přistěhovalci jsou teroristi. Všichni zaměstnanci jsou zloději. Všichni žáci jsou líní jak vši. Všichni policisté jsou úplatní. Všichni politici jsou „budižkničemové“. Ale to přece není pravda! Je spousta lidí kolem nás, kteří jsou hodní, milí, laskaví, ochotní pomáhat, štedří, schopní činit dobré a bohulibé věci. A my věříme, že to je práce Boží. Že je v tom podporuje laskavý Bůh. Že jim k takovému dobrému jednání dává sílu. Anebo naopak: Že dobrý Bůh lidem zabraňuje, aby páchali zlé věci. Vždyť přesně toto o sobě dnes Hospodin říká, když promlouvá ve snu k abímelekovi:

- *sám jsem ti zabránil, aby ses proti mně neprohřešil; proto jsem ti nedovolil dotknout se jí.*

Bratři a sestry, proč tedy Abraham lhal o vztahu se svou ženou? Protože nevěřil tomu, že Bůh působí i na jiné lidi. Nevěřil, že Bůh pracuje i s lidmi, kteří žijí mimo zdi kostela, mimo společenství církve. Nevěřil, že Bůh umí směřovat k dobrému jednání i lidi, kteří ho neznají, kteří se k němu nehlásí, kteří si od něj drží distanc.

Kdyby přesně to Bůh nedělal, svět by už dávno upadl do jednoho velkého chaosu. Kdyby Bůh nevedl hříšníky k tomu, aby se chovali slušně, laskavě, aby byli ochotní a ohleduplní, aby uměli milovat druhé lidi a soucítili s nimi, svět by se dávno stal předsíní věčného pekla. Díky Bohu za to, že svět není žádné předpekli! Vždyť panovník Geraru a jeho nejbližší rádci jsou toho příkladem. Abímelek Hospodinovo varování poslechl. Za časného jitra, bez otálení všechno povypřávil svým služebníkům. A hádejte, co? Ty služebníky pojala veliká bázeň. Báli se Hospodina. Báli se Hospodina neuposlechnout, což je podle Bible počátek pravé moudrosti. (Ž 111:10; Př 4:2) Takže: Je to s nimi skutečně tak zlé? Opravdu v tom pohanském městě není bázeň Boží, jak tvrdí Abraham?

Praotec zapíral svou ženu proto, že se bál. Nebál se o Sáru. Bál se o sebe. A strach o sebe sama, to je jeden z nejčastějších důvodů, proč si děti vymýšlí a lžou. A nejen děti. I my dospělí to dobře známe. I my někdy lžeme, protože se bojíme o sebe... Tak jsme zase u toho, bratři a sestry. Kořenem Abrahamovy lži je jeho sobectví. Strach o sebe sama. Strach o své pohodlí, o svůj majetek, o svůj život. Apoštol Jan píše:

- *Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce. (1J 4:18)*

Kdyby v srdci praotce vítězila láska k jeho ženě nad ustrašenou sebeláskou, pak by všechno vypadalo jinak. Kdyby v nitru Abrahama měla navrch láska k Bohu nad sobeckým strachem o sebe, mohl celý příběh dopadnout podstatně lépe.

2. VELIKÁ SPOUŠŤ

Tak co? Jak velkého faultu se Abraham dopustil? Byl to veliký hřích? Nebo jen takové skoro nepatrné „pochybeničko“ a lidsky pochopitelné „selháníčko“? Není to přehnané, nazývat Abrahamovo pololhaní hříchem? Vždyť Sára se na zadní nestavěla. Byli na tom s manželem domluveni. A už si na to zřejmě i zvykla, stejně jako její muž. Když něco špatného provedeš jednou, vyčítáš si to. Když to za nějaký čas zopakuješ, také si to vyčítáš. Ale když to zopakuješ víckrát, tvé svědomí se otupí. Zvykneš si na to. Omluvíš si to. Navíc oba jednali ze strachu, což my dobře známe. Proto jsme ochotni mávnout nad jejich jednáním rukou.

Bratři a sestry, malý hřích to rozhodně nebyl. Předně proto, že z Božího pohledu nic takového jako malý hříšiček neexistuje. Jsou jen velké hříchy, a ještě větší hříchy. Každý hřích, kterého se lidé dopustí, trápí a hněvá našeho Boha. Dále: Velikost hříchu posuzujeme podle jeho autora. Podle toho, kdo se ho dopustil. Chybuje zde Abraham! Praotec víry! Příklad a vzor pro všechny věřící všech generací a národů. To známe z běžného života. Když si sprostě zanádá váš spolupracovník, protože ho práce zrovna štve, nepřijde vám to divné. Ale když tak mluví pan premiér ve sněmovně, hned jsou toho plné noviny. Nebo: Polopravdu a pololež odpustíte kde komu. Ale vaši ženě nebo vašemu muži jen stěží. Vždyť právě jim důvěřujete, že vám říkají jen pravdu.

Takže skutečně záleží na tom, kdo se dopouští daného hříchu. Jen vzpomeňte na Mojžíše. Z našeho pohledu průřezový prohrěšek: Místo aby promluvil na skálu, z které měla pro lid na poušti vytrysknout voda, uhodil do té skály svou holí. Maličkost! Ovšem kvůli této jediné „maličkosti“ se na něj Bůh rozhněval a nedal mu povolení pro vstup do zaslíbené země. Vždyť šlo o Mojžíše, vůdce Božího lidu! Možná kdekomu jinému by to prošlo. Ale Mojžíšovi ne. Když tedy Abraham vykládá na počkání jen půl pravdy, a ne celou pravdu, je to zlé.

A velikost jeho provinění se ještě umocní, když si uvědomíme, jaké byly účinky té jeho polopravdy. Co všechno způsobil tím, že se nepřiznával ke své ženě, že zapíral jejich manželský vztah.

Tak za první: Abraham tím **uvádí svou manželku do hanby**. Egyptský faraó si ji vzal do svého harému. A gerarský vládce jakbysmet. Abraham špiní jejich vzájemný, intimní vztah, který budovali po celá desetiletí. On skutečně myslí jen na sebe, a ne na svou ženu. Na sebe, a ne na jedinečný svazek s jeho ženou Sárou.

Za druhé: Abraham **vystavuje smrtelnému nebezpečí vládce Geraru**, jeho rodinu a potažmo celé město, kterému abímelek vládne. Vždyť ten pohanský vůdce se ptá Hospodina:

- *Panovníku, což vybijíš pronárod, i když je spravedlivý?*

Na konci celého příběhu se dozvídáme, že Hospodin uzavřel lůna gerarských žen. Nemůžou otěhotnět, což z dlouhodobého hlediska znamená zánik. My jsme někdy podobně zaslepení, bratři a sestry. Domníváme se, že to, co děláme, škodí jen nám. Jen nám a nikomu jinému. Ale hřích je jako rakovina, nebo jako omikron. Umí se rychle šířit. A rád se šíří. To špatné, co děláme, může ovlivnit chod naší rodiny, vztahy s našimi přáteli, život v obci, společenství církve. A může se to stát i přesto, že nás to nikdy předtím nenapadlo.

Za třetí: Abraham **plive na smlouvu, kterou s ním Hospodin uzavřel**. Vždyť Bůh, který ho vyvedl z domu jeho otce a dovedl ho do zaslíbené země, mu slíbil syna. Syna, z kterého vzejde nesčíslné potomstvo. A pozor! Ve chvíli, kdy si abímelek bere Sáru do svého harému, Sára už je zřejmě těhotná! Ona už čeká Izáka!

Vždyť Bůh jim před nedávnem ohlásil, že už konečně budou mít dítě, syna zaslíbení. Jak to může Abraham udělat? Jak může takto pošpinit svou ženu? Jak může takto urazit Boha, který mu dává syna?

Za čtvrté: Abraham **ničí možnost být dobrým svědkem Hospodina** v tom pohanském městě. Znemožnil se. Nemá šanci být věrným Božím svědkem. Vždyť abímelek se mu v podstatě vysmívá, když říká Sáře:

- *Hle, tvému bratru jsem dal tisíc šekelů stříbra*

Tvému bratru, pronáší ironicky. Naráží na to jeho lhaní. A co hůř? Je strašná vizitka toho Božího přítele a služebníka, když musí slyšet od nevěřícího člověka:

- *Jak ses to k nám zachoval? Čím jsem se proti tobě prohřešil, že jsi na mne a na mé království uvedl tak veliký hřích? Dopustil ses u mne něčeho, co se přece nedělá.*

Abímelek se k Abrahamovi zachová dobře, pěkně, štědře, velkoryse. Umožní mu přebývat v krajině kolem Geraru. Ale může v něm někdy ještě vidět svědka Hospodina? Může ještě někdy v Abrahamovi zahlédnout neviditelnou tvář Nejvyššího? Copak na to nenarážíme každou chvíli? Lidé říkají, že nám jakožto křesťanům nedůvěřují kvůli tomu, jak se chováme. A někdy mají pravdu. A úplně nejhůř se nám vydává svědectví o Ježíši Kristu v našich rodinách, mezi našimi přáteli. Proč? Protože jsme se před nimi mockrát zdiskreditovali, jakožto svědci Pána Ježíše. Mockrát jsme slovem i skutkem pohanili svaté jméno našeho laskavého Zachránce.

3. BŮH TO VYŽEHLÍ!

Bratři a sestry, dnešní příběh je jedno velké překvapení. Pohanského vladaře Bůh prohlásí za správňáka. Prorok Abraham svým „maličkým přestoupeníčkem“ málem vyhladí celé město. Všechno je naopak! Abraham by měl být ten správný, spravedlivý, bohabojný. A přitom je pouhý hříšník, který abímelekově, od kterého jsme nic dobrého nečekali, nesahá ani po kotníky.

A nakonec je zde Hospodin se svým překvapivým jednáním. Protože milost Boží není žádná samozřejmost. Nad Boží milostí je třeba stále znovu kroutit hlavou. Boží milosti je třeba se stále znovu divit. A my se divíme, že Bůh s Abrahamem tenkrát nezametl. Že se s ním v Geraru nerozloučil. Že ho neopustil. Že se na něj nevykašlal jednou provždy. Nic jiného by si Abraham nezasloužil.

Bůh je překvapivě milosrdný. Skoro bychom řekli, že jeho milostivé jednání je vlastně nespravedlivé. Ano, milost je nespravedlivá. Hříšník není potrestán. Hříšník je vzat na milost. Hříšníkovi Bůh odpouští. To není spravedlivé. A my jsme rádi, že to není spravedlivé. Protože pak by nikoho z nás Bůh v Kristu nepřijal. Pak by nikomu z nás Bůh nic neprominul a nic nedaroval. Nad Abrahamem se smiloval. Nepustil ho k vodě. Naopak: Všechno za něj vyžehlil! Dokonce se ho před abímelekiem zastal:

- *Ted' však ženu toho muže navrát, neboť je to prorok. Bude se za tebe modlit a zůstaneš naživu.*

Nad abímelekiem se také smiloval. Nenechal jeho národ vyhynout. A dokonce mu dosvědčil svou moc a milost skrze toho nehodného služebníka Abrahama. Abraham směl nakonec dosvědčit Boží velikost a slávu, byť jako svědek stál za zlámanou grešlí.

- *I modlil se Abraham k Bohu a Bůh uzdravil abímeleka i jeho ženu a jeho otrokyně, takže rodily. Hospodin totiž kvůli Abrahamově ženě Sáře uzavřel v abímelekově domě každé lůno.*

A nezapomeňme: Bůh se smiloval i nad Sárou. Abímelek ji nezneuctil. Vrátila se ke svému muži bez poskvrny. Všechno tedy dobře dopadlo. Díky Bohu! Díky mocnému a milosrdnému Bohu! Amen.